

Özgün Makale (Nicel Araştırma)

Unique Article (Quantitative Research)

Geliş Tarihi – Submitted: 11.04.2023

Kabul Tarihi – Accepted: 28.07.2023

Atıf Bilgisi / Reference Information

Ay Yüzügüldü, M. & Ülküer, N. (2023). Ebeveynlerin çocuk yetiştirmeye yönelik tutumları ile çocuk istismarı ve ihmali hakkında bilgi ve farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 23 (1), 1-21.

Doi: <https://doi.org/10.54961/uobild.1281126>

EBEVEYNLERİN ÇOCUK YETİŞTİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARI İLE ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ HAKKINDA BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Melis Ay YÜZÜGÜLDÜ¹

Nurper ÜLKÜER²

ÖZET

Araştırmanın amacı, ilk çocukluk döneminde (3-6 yaş) çocuğu olan ebeveynlerin, çocuk yetiştirirken benimsedikleri tutumlar ile çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma doğrultusunda 204 ebeveyne çevrimiçi ortamda ulaşılarak, Anne Baba Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği ve Ebeveynlerin Çocuk İhmali ve İstismarı Farkındalık Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; ebeveynlerin demokratik tutum sergileme oranları arttıkça fiziksel istismar, duygusal istismar ve ihmali alt boyutlardaki farkındalık düzeyleri de artmaktadır. Baskıcı ebeveyn tutumu arttıkça fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel

¹ Öğr. Gör., Şişli Meslek Yüksekokulu

² Prof. Dr., Üsküdar Üniversitesi

istismar ve ihmale yönelik farkındalık düzeyi azalmaktadır. Aşırı hoşgörölü ebeveyn tutumu arttıkça fiziksel istismar, duygusal istismar ve ihmale yönelik farkındalık düzeyi azalmaktadır. Ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmali farkındalık düzeyi arttıkça, demokratik tutum puanları artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İstismarı, Çocuk İhmali, Ebeveyn Tutumları, Ebeveyn Farkındalığı

REVIEW OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTS' ATTITUDES TOWARDS PARENTING AND THEIR KNOWLEDGE AND AWARENESS ABOUT CHILD NEGLECT AND ABUSE

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the relationship between the attitudes of parents who have children in their first childhood (3-6 years old) while raising children and their awareness of child abuse and neglect. In line with the research, 204 parents were reached online and the Parent Child Raising Attitudes Scale and Parents' Child Neglect and Abuse Awareness Scale were applied. According to the results obtained, as parents' democratic attitudes increase, their awareness levels in physical abuse, emotional abuse and neglect sub-dimensions also increase. As the oppressive parental attitude increases, the level of awareness of physical abuse, emotional abuse, sexual abuse and neglect decreases. As the over-tolerant parental attitude increases, the level of awareness of physical abuse, emotional abuse and neglect decreases. As parents' awareness of child abuse and neglect increases, their democratic attitude scores increase.

Keywords: Child Abuse, Child Neglect, Parental Attitudes, Parental Awareness

GİRİŞ

İhmal ve istismara uğramış çocuklarda meydana gelen olumsuz etkilerin sadece anlık veya geçici olmadığı, bireylerin yaşamı boyunca devam ettiği bilinmektedir (Akgün ve Çetin, 2020). Özellikle ebeveynlerin bu konu hakkında bilgi sahibi olması hem kendi hem de etrafındaki çocukları fark etmesi ve korumasında önemli bir rol oynar. İhmal ve

istismar ne kadar erken fark edilirse olumsuz etkilerin önlenmesi de o kadar erken olur. Çocuk istismarı ve ihmali ebeveynlerin çocuklarına davranış biçimleri oldukça önemli bir yere sahiptir (Dinleyici ve Dağlı, 2016).

Bir toplumdaki çocuk istismarı ve ihmali farkındalığını ve hangi durumların ihmal ve istismar olarak algılanacağını, toplumun inançları, normları, çocuk yetiştirme biçimleri, disiplin yöntemleri, çocuğun gelişimi hakkındaki bilgileri, aile ilişkileri gibi birtakım etkenler belirler. Ebeveynlerin hangi durumların istismar kapsamına girdiğinin farkında olması ve buna göre hangi tutumu benimsemesi gerektiği konusunda bilinçlenmesi, sağlıklı çocuk yetiştirmede önemli bir rol oynar. Dolayısıyla ebeveynlerin çocuk istismarı, çocuk ihmali ve ebeveyn tutumları hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir (Akgün ve Çetin, 2020).

Çocuk istismarı; bir yetişkin tarafından çocuğa psikolojik ve fiziksel olarak zarar veren, toplumsal kültürün kabul etmeyeceği davranışlara çocuğun maruz kalmasıdır (Tirali, Oğuz ve Soydan, 2015). İstismar türleri fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismar olarak sıralanmaktadır (Yıldırım, 2019). Fiziksel istismar; henüz 18 yaşını doldurmamış olan çocuğun kaza dışı yaralanması fiziksel istismarın en geniş tanımıdır (Yıldırım, 2019). Fiziksel istismar en yaygın olarak dayak atma şeklinde görülür. Aynı zamanda sarsılmış bebek sendromu (Battered Child Syndrome) ve Münchausen By Proxy Sendromu (MBPS) fiziksel istismarın en ciddi şekillerindedir (Geçkil, 2017). Sarsılmış bebek sendromu, 2 yaşın altındaki, sıklıkla 6 aydan küçük bebeklerde görülen, bazen 6 yaşa kadar devam eden, sürekli ağlayan ve sakinleştirilmesi zor olan bebeklerin karşılaştığı bir istismar tipidir. Bebeğe bakım veren kişi tarafından uyutulmak veya susturulmak amacıyla gittikçe artan bir şiddette sallanan bebeklerde beyin dokusunun zedelenmesiyle birlikte ciddi beyin hasarı meydana gelmektedir. İstismarın geç fark edildiği durumlarda morbidite ve mortalite oranları ciddi oranda artmaktadır (Çitil Canbay, 2018; Geçkil, 2017). MBPS, Türkçede “Bakım Veren Yapay Bozukluğu” ya da “Vekaleten Hastalık Oluşturma” olarak geçmektedir (Tümer, Odabaşı, Özdemir, Mutlu ve Kaynak, 2016). Çocuk istismarının en ağır şekillerinden biri olan MBPS, bakım veren tarafından çocukta hastalık varmışçasına davranılarak sürekli olarak doktora götürülmesi durumudur. Süregelen bu tıbbi inceleme ve tedavi süreci çocuğa zarar vermektedir (Geçkil, 2017). Genellikle MBPS’ye sebep olan kişi annedir (Tümer ve diğerleri, 2016). Duygusal istismar; aşağılama, azarlama, tehdit, çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını önemsememek ve karşılamamaktır. Tanınması oldukça zordur (Dinleyici

ve Dağlı, 2016; Koçmarlar ve Akbağ, 2018). Cinsel istismar; henüz cinsel gelişimini tamamlamamış olan çocuğa, kendinden yaşça büyük olan birinin cinsel aktivite içeren davranışlarda bulunması durumudur (Gökçe İmren, Ayaz, Yusufuğlu ve Rodopman Arman, 2013). Ekonomik istismar; çocukların haklarını ihlal eden işlerde düşük maliyetlerle çalıştırılmasına denilmektedir (Zeytinoğlu, 2001). Çocuk ihmali; çocuğa bakım veren kişi tarafından çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanmaması üzerine çocuğun fiziksel ve psikolojik sağlığını bozan davranışlara maruz kalmasıdır (Uğurlu ve Gülsek, 2014). Çocuk ihmali fiziksel, duygusal, tıbbi ve eğitimsel ihmal olarak sıralanmaktadır (Şahin, 2002). Fiziksel ihmal; çocuğun temel gereksinimlerinin (beslenme, barınma, sağlık, giyim vb.) karşılanmaması durumudur. Çocuğun yaşına uygun yiyeceklerle beslenmemesi, kazalara karşı önlem alınmaması, fiziki çevrenin yetersiz olması gibi durumlar fiziksel ihmal olgularıdır (Şahin, 2002). Duygusal ihmal; çocuğun sevgi ve ilgiden mahrum bırakılmasıdır. Duygusal ihmale uğrayan çocuklar ebeveynlerinden destek alamazlar ve denetimsiz bırakılırlar (Hergüner, 2011). Çocuklarını duygusal ihmale maruz bırakan ebeveynlerin çoğu çocukken ihmal edilmişlerdir. Duygusal ihmale uğrayan çocuklar problemin kaynağı olarak kendilerini görmektedirler (Webb ve Musello, 2014). Tıbbi ihmal; çocuğun ihtiyaç duyduğu tıbbi yardımın bakım veren tarafından karşılanmaması veya yapılan tedavinin devamlılığının sağlanmaması durumudur (Duman ve diğerleri, 2012). Eğitimsel ihmal; çocuğun eğitim hakkının göz ardı edilmesi, eğitim hakkından yararlanmasının engellenmesi, okula gitmesi gerektiği halde gönderilmemesidir (Yolcu, 2011). Çocuk ihmali ve çocuk istismarını birbirinden ayırmak için kullanılan temel fark; ihmalin pasif bir eylem, istismarın ise aktif bir eylem olmasıdır (Bahadır, 2018).

Genel olarak istismar ve ihmalin çocuklar üzerindeki etkilerine bakıldığında; uyku problemleri, değersizlik ve suçluluk duygusu, enürezis, boğaz ağrısı, depresif bozukluklar, yetersiz büyüme ve gelişme, korku ve kaygı bozuklukları, anksiyete bozuklukları, karşıt gelme bozukluğu, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, fiziksel birtakım şikayetler, cinsel davranış bozuklukları, intihara meyilli olma, alkol, sigara ve madde kullanımı, ihanet ve güçsüzlük duygusu, öfke, kızgınlık ve düşmanlık, yakın ilişki kurmakta zorluklar ve sosyal çevreden uzaklaşma, düşük benlik algısı, fobi ve kendine zarar verme (bileklerini kesme, vücudunda sigara söndürme vb.) gibi davranışlar görülmektedir (Aktay, 2020).

Çocuk istismarı günümüzde oldukça yaygındır ve hiçbir sosyo-ekonomik düzey, etnisite fark etmeksizin tüm insanlığın ortak bir sorunudur. Çocuk istismarını arttıran durumlar incelendiğinde aile yaşantısının yanı sıra, çocukların uygun olmayan yaşlarda uygun olmayan şartlarda çalıştırılması, çocuğun tıbbi ihtiyaçlarına erişememesi, barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarından mahrum bırakılması, çocuğu okula göndermeme, uygun olmayan yaşlarda evlendirme, ailelerin çocuklara yönelik olan batıl inanışları, çocuğun silahlı çatışmalara maruz bırakılması, çocuğun cinsiyeti, yaşı ve engel durumları gibi risk faktörleri sıralanabilir (Geçkil, 2017; Unicef, 2010). Çocuk istismarı ve ihmalinin temel olarak aile yaşantısının stresli oluşundan kaynaklandığı ortaya çıkmaktadır (Ünal, 2008). Alanyazın incelendiğinde, çocuk istismarı ve ihmaline sebep olan kişiler genelde çocuğun yakın olarak tanıdığı çevrede bulunan yetişkinlerdir (Erol, 2007).

Çocukların model alarak öğrendiğini göz önünde bulundurduğumuzda, çocukluğunda şiddet yaşayan bir bireyin yetişkinlik yaşamında kendi çocuğuna ve eşine, çocuğuna, eşine de aynı şekilde davranması olası durumdur. Aynı zamanda çocukluk yıllarının bireyin ileriki yaşantılarına olan etkileri göz önüne alındığında, çocukluk döneminde yaşanan istismar ve ihmal durumları bireyin akıl ve ruh sağlığını etkilemekte ve bireyde olumsuz izler bırakmaktadır (Akgün ve Çetin, 2020; Unicef, 2010). Webb ve Musello'ya göre ihmal edilmiş olan çocuklar kendi duyguları ve başkalarının duygularını anlayabilme açısından eksik olarak büyürler ve ebeveyn olduklarında çocuklarının hissettiği duyguları da göremezler. Böylece kendi çocuklarını da bu döngünün içine sokarlar. Özellikle duygusal ihmal kendi kendini bu şekilde çoğaltma eğilimindedir (Webb ve Musello, 2014).

Ebeveynlerin çocuklarına yönelik olan tutum ve davranışları, onların benlik gelişimine olumlu ya da olumsuz olarak etki eder. Çünkü çocuklar model alarak öğrenir ve ebeveynlerinin davranışlarını benliklerine katarak gördüğü tavırları uygulamaya geçirir (Mutlu Onuk ve Tekin, 2018). Ebeveyn tutumları toplumun kültürel yapısı, sosyoekonomik durum, değerler ve inançlar gibi birçok faktöre bağlı olarak farklılıklar gösterir (Adana ve Kutlu, 2010).

Genel bir ifadeyle anne-baba tutumu; ebeveynlerin çocuk yetiştirirken benimsedikleri ilkeler, davranışlar, tercihler, inanç ve değerler olarak tanımlanabilir (Baumrind, 1968). Ebeveyn tutumlarından bahsedecek olursak; ilgisiz anne-baba tutumunu benimseyen ebeveynlerin genelde çocuklarına karşı sevgi ve merhamet bakımından yetersiz

oldukları görülür. Aile bireyleri içerisinde iletişim kopuktur. Evin içerisinde hiçbir kural bulunmaz ve çocuklar denetimsiz bırakılır. Kural olmadığından çocukların davranışlarına bir sınır getirilmez ve böylece özdenetim yeterliliği de kazanamazlar (Bilecik, 2017). İlgisiz tutum sergileyen ebeveynler aynı zamanda çocuklarını ihmal eden ebeveynlerdir ve ihmal edilen çocuklar sevgisiz ortamda büyüdüğü için ailesinin dikkatini çekebilmek amacıyla saldırgan davranışlarda bulunabilirler. (Kaya vd., 2012). Tutarsız anne baba tutumuna sahip ebeveynlerin en belirgin özellikleri annenin doğru olarak gördüğü durumu babanın yanlış olarak görmesi ya da tam tersi olan durumdur. Ebeveynlerde kararsızlık hakimdir ve çocuk tamamen ortada kalmış şekildedir (Kaya vd., 2012). Aşırı koruyucu anne baba tutumu en net ifadeyle çocuklarının yorulmalarına bile müsaade edilmeyen tutumdur (Mutlu Onuk ve Tekin, 2018). Aileler tarafından çocuğa olması gerekenden daha fazla ilgi, özen ve kontrol sağlanır. Böylece ebeveynlerine bağımlılık geliştiren çocuklar ortaya çıkar (Arslan ve Öğretir Özçelik, 2020). Bu durum ilerleyen yaşlarda başka insanlara karşı bağımlılığa dönüşür ve kendi kararlarını veremeyen, özgüveni düşük, güvensiz bir karaktere bürünebilirler (Bilecik, 2017). Otoriter-baskıcı anne-baba tutumu anne babaya karşı itaatin katı kurallar konularak sağlandığı tutumdur (Kulaksızoğlu, 2015). Bu tutumdaki ebeveynler cezaya sık sık başvururlar ve çocuklarına verdikleri hakları hep en azda tutarlar (Kaya vd., 2012). Aşırı hoşgörülü (izin verici) anne-baba tutumu, çocukların normalden fazla ve kontrolsüzce özgür olduğu tutumdur (Baumrind, 1968). Çocuklarının yaptıkları her davranışa göz yuman, uyarıda bulunmayan, her yapıları hoş gören ebeveynlerin bu abartılı durumu bazen çocuk ihmaline dönüşebilmektedir (Baumrind, 1968). Demokratik anne-baba tutumu; güven, ilgi, denetim gibi bazı kavramları içerisinde dengeli bir şekilde bulunduran, ebeveyn tutumları arasındaki en uygun tutumdur (Yavuzer, 2005). Ev içerisinde ailedeki her bireyin alınan kararlarda söz hakkının olduğu, ebeveynlerin çocuklarına karşı koşulsuz sevgi ve saygılarının olduğu bu tutumda çocuklara güven verici ve tutarlı tavırlar sergilenir. Çocuklar her durumda ailesinin sevgisini bilir ve hisseder (Bilecik, 2017). Bu tutumda sınırlar önceden belli olduğundan, çocuklar bu sınırlar çerçevesinde özgür bırakılır (Yavuzer, 2018). Bu tutumla büyüyen çocuklar genel anlamda sosyal ve sosyal ilişkilerinde fikirlerini açıkça ifade edebilen, empati duygusu gelişmiş, özsaygısı ve çevresine karşı olan saygısı gelişmiş bireyler olmaktadır (Bilecik, 2017). Mükemmeliyetçi anne-baba tutumu çocuklarının her alanda başarılı olmasını isteyen ve bunun için baskı kuran ebeveynlerin benimsediği tutumdur. Bu durum çocuklarda çok ağır bir yük haline gelir.

(Kaya vd., 2012). Mükemmeliyetçi ebeveynlerin duygusal olarak çocuklarını ihmal ettikleri öne sürülmektedir (Webb ve Musello, 2014).

Ebeveyn tutumlarının çocuklar üzerindeki etkileri incelendiğinde, otoriter tutumla büyüyen çocuklar; düşük özgüvenli, agresif veya pasif, aşağılık duygusu içinde, huzursuz, insanlara karşı hoşgörülü olmayan, hata yapmaktan korkan bireyler olurlar. Aşırı hoşgörülü tutumla büyüyen çocuklar; bencil ve sorumsuz, sosyal uyumda problem yaşayan, çabuk sinirlenip, alınan, sabırsız, kibirli ve kendini beğenen bireylere dönüşürler. Aşırı koruyucu tutumla büyüyen çocuklar; aşırı bağımlı, kendine güveni olmayan, duygusal kırıklıkları olan, kendi kendine yetmesine olanak vermeyen birey haline gelebilir. Demokratik tutumla büyüyen çocuklar; özgüvenli, yaratıcı, özgür, fikirlerini rahatça ifade edebilen, başkalarının fikirlerine saygılı, mutlu ve uyumlu bir birey olma olasılıkları yüksektir. Dengesiz ve tutarsız tutumla büyüyen çocuklar; içe dönük veya saldırgan, kendini ispatlamaya çalışan, kaygılı, güvensiz ve ürkek bireylere dönüşebilirler. İlgisiz tutumla büyüyen çocuklar; dikkat çekme gayreti içinde olan, özgüvensiz, sosyal ilişkilerde sorun yaşayan, hayattan beklentisi olmayan, agresif bireyler olabilirler. Mükemmeliyetçi büyütülen çocuklar; yanlış yapma korkusu olan, doyumsuz, nerede duracağını bilemeyen, aşırı dağınık veya aşırı titiz bir birey olabilirler (Ayhan, Dodurgalı, Köknel, Yavuzer, Kulaksızoğlu ve Ekşi, 2010; Kaya vd., 2012; Steede, 2007). Otoriter tutumla büyüyen çocuklar, itaat ve sevgiyi bir bütün olarak gördüğünden dolayı duygusal ihmale maruz kalmaktadırlar. Aynı zamanda 'hayır' demeyi öğrenemeyen, kendini ve duygularını tanımasına fırsat verilmeyen, ilişkilerinde koyması gereken sınırları ve kuralları öğrenemeyen izin verici tutumla büyümüş çocuklar da duygusal ihmale uğramaktadırlar. Aşırı hoşgörülü tutumla büyüyen çocuklar, bazen ihmale varan derecede izin verici ve hoşgörülü davranışlarla karşılaşabilmektedirler (Afat, 2013). Mükemmeliyetçi tutumla yetişmiş çocukların, yalnızca ebeveynlerinin isteklerine göre davrandıkları ve düşünceleri önemsenmediği için duygusal olarak ihmale maruz kaldıkları görülmektedir (Akgün ve Çetin, 2020; Webb ve Musello, 2014). Çocuklukta yaşanmış olan istismar ve ihmal olguları bireyin tüm yaşamına olumsuz etki edebilmektedir. Dolayısıyla ebeveynlerin ve bakım veren kişilerin istismar ve ihmal konularında bilinçlenmelerinin önemi oldukça fazladır. Ebeveyn ve bakım veren kişilerin hangi davranışların istismar ve ihmal kapsamına girdiğini, ebeveyn tutumlarından çocukların nasıl etkilendiğini bilmesi gerekmektedir. Çünkü ebeveynler farkında olarak veya olmayarak çocuk yetiştirirken

benimsedikleri tutumlarla çocuklarını ihmal ve istismar edebilirler(Akgün ve Çetin, 2020).

Yapılan araştırmanın önemi; ebeveynlerin çocuk ihmali ve istismarına yönelik bilinçlenmeleri gerektiğini vurgulayarak, çocuklarına olan olumsuz tutumlarını değiştirmeleri gerektiğinin farkına varmalarını sağlamaktır. Aynı zamanda, düzenlenen anne-baba destek programlarının öneminin artmasını desteklemek ve bu destek programlarında ebeveyn tutumlarının önemine, çocuk istismar ve ihmalinin farkındalığına, çocuk istismarı ve ihmaline yönelik bilinçli ebeveyn olmada anne-baba tutumlarının etkili olduğuna dikkat çekilerek düzenlenmesine ışık tutmaktır. Araştırmanın koruyucu ve önleyici hizmetlere destek olunmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırmanın amacı ise; 3-6 yaşında çocuğa sahip olan ebeveynlerin, çocuk yetiştirirken benimsedikleri tutumlarla çocuk istismarı ve ihmali konusundaki farkındalık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Çalışmada değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla ilişkisel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ebeveynlerin çocuk yetiştirirken benimsedikleri tutumların neler olduğu belirlenip, bu ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmali hakkında bilgi ve farkındalık düzeyleri ölçülmüştür. Daha sonra ebeveynlerin benimsedikleri tutumlara göre, çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalıklarının yüksek veya düşük olduğu belirlenmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırmanın evreni; İstanbul ilinden seçilen iki anaokulunda eğitim görmüş, 3-6 yaş arasındaki çocukların ebeveynlerinden oluşmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden elverişlilik örnekleme kullanılarak seçilmiş olan araştırmanın örnekleme; Kağıthane ve Küçükçekmece ilçesine bağlı olarak seçilen iki okul öncesi kurumunda eğitim almış olan 3-6 yaş arası çocukların, araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden anne babalarından oluşmaktadır. Evren büyüklüğü yaklaşık 400 kişi olup, bu evrenden %95 güvenilirlik ve %5 hata payıyla 204 kişi seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Anne Baba Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği (ABTÖ); Arzu Özyürek (2017) tarafından geliştirilen ölçekte toplam 38 madde yer almaktadır. Demokratik tutum, baskıcı/otoriter tutum ve aşırı hoşgörülü tutum olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır. Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır ve “Tamamen Katılıyorum-5 puan” “Katılıyorum-4 puan”, “Kısmen katılıyorum-3 puan”, “Katılmıyorum-2 puan” ve “Hiç katılmıyorum-1 puan” olarak puanlanmıştır. Her alt boyuttan alınan yüksek puan o tutumun baskın olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları ve test-tekrar test güvenilirlik katsayıları 0,70 ve üzerindedir.

Ebeveynlerin Çocuk İhmali ve İstismarı Farkındalık Ölçeği (EÇİFÖ); Hazal Begüm Ünal ve Menekşe Boz (2020) tarafından geliştirilen ölçek toplamda 45 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.81 olarak hesaplanmıştır. Genel bilgiler, fiziksel istismar, duygusal istismar, cinsel istismar, ihmal olmak üzere 5 faktörden oluşmaktadır. Genel Bilgiler Alt Ölçeği toplam korelasyon değerleri 556 ile, 799 arasında değişmekte ve toplamda 12 maddeden oluşmaktadır. Fiziksel İstismar Alt Ölçeği toplam korelasyon değerleri 726 ile, 969 arasında değişmekte ve toplamda 6 maddeden oluşmaktadır. Duygusal İstismar Alt Ölçeği toplam korelasyon değerleri 519 ile, 990 arasında değişmekte ve toplamda 15 maddeden oluşmaktadır. Cinsel İstismar Alt Ölçeği toplam korelasyon değerleri 556 ile, 801 arasında değişmekte ve toplamda 8 maddeden oluşmaktadır. İhmal Alt Ölçeği toplam korelasyon değerleri 566 ile, 613 arasında değişmekte ve toplamda 4 maddeden oluşmaktadır. Puanlar 1-5 arası değerlendirilmektedir. “Kesinlikle katılmıyorum” 1 puan, “Katılıyorum” 2 puan,

“Kararsızım” 3 puan, “Katılıyorum” 4 puan, “Kesinlikle katılıyorum” 5 puan olarak puanlanmaktadır. Ters maddeler belirlenmiş olup puanlama buna göre yapılmaktadır.

İşlem

Araştırmada Anne Baba Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği (ABTÖ) ve Ebeveynlerin Çocuk İhmali ve İstismarı Farkındalık Ölçeği (EÇİFÖ) kullanılmıştır. Ölçekleri geliştiren isimlerden araştırma kapsamında kullanımı için gerekli izinler alınmıştır. Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığından onay alınarak araştırma yürütülmüştür.

Verilerin Analizi

İstatistik analizler IBM SPSS 21 programı ile yapılmıştır. Ölçeklerden alınan puanlarla yapılacak karşılaştırmalarda kullanılacak yöntemi seçmek için ölçek puanlarının normal dağılıma uygunluk durumlarını belirlemek için skewness ve curtosis değerlerine bakılmıştır. Karşılaştırmalarda parametrik testler kullanılmıştır. Katılımcıların çocuk yetiştirme tutumları ile çocuk ihmali ve istismarı farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi yapılırken ilişki düzeyleri düşük, orta, yüksek olarak belirtilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1’de ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları ile çocuk ihmali ve istismarı farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçları görülmektedir.

Tablo 1: Anne baba çocuk yetiştirme tutumları alt boyutları ve ebeveynlerin çocuk ihmali ve istismarı farkındalık alt boyutları korelasyon bulguları

	Demo	Baskıcı	Aşırı	Genel	Fiziksel	Duygusal	Cinsel	İhmal
	kratik		Hoşgörü	Bilgi		al		
Demokrati	1							
k								

Melis Ay YÜZÜGÜLDÜ, Nurper ÜLKÜER

Baskıcı	-,116	1						
Otoriter								
Aşırı	-,133	,11	1					
Hoşgörülü								
Genel Bilgi	,236**	-,338**	-,221**	1				
Fiziksel	,208**	-,298**	-,139**	,254**	1			
Duygusal	,386**	-,362**	-,261**	,574**	,383**	1		
Cinsel	,230**	-,206**	-,063	,471**	,329**	,527**	1	
İhmal	,167*	-,109	-,261**	,349**	,429**	,601**	,538**	1

*<.05, **<.001

Katılımcıların çocuk ihmali ve istismarı farkındalık ölçeği alt boyutları ile anne baba çocuk yetiştirme tutumları alt boyutları arasındaki ilişkilerin incelenmesi için yapılan korelasyon analizleri sonrasında demokratik ebeveyn tutumu ile genel bilgi, fiziksel istismar ve ihmali alt puanları arasında pozitif yönde düşük düzeyde, duygusal istismar ile pozitif yönde orta düzeyde anlamlı korelasyon olduğu bulunmuştur. Baskıcı ebeveyn tutumu ile genel bilgi, fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismara ilişkin çocuk istismarı ve ihmali farkındalık puanları arasında negatif .001 düzeyinde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Baskıcı ebeveyn tutumu ile genel bilgi ve duygusal istismar arasında orta düzeyde diğer alt boyutlar ile düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Ayrıca aşırı hoşgörülü tutum ile genel bilgi, fiziksel istismar, duygusal istismar ve ihmali alt puanları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki vardır (Tablo 1).

Tablo 2: Anne baba çocuk yetiştirme tutumları toplam puanı ile çocuk ihmali ve istismarı farkındalık alt puanları arasındaki ilişkiler

	Farkındalık	Demokratik	Baskıcı	Aşırı Hoşgörü
Toplam				

Farkındalık Toplam	1			
Demokratik Tutum	,352**	1		
Baskıcı Otoriter	-,375**	-,116	1	
Aşırı Hoşgörülü	-,279**	-,133	-,111	1

*<.05, **<.001

Çocuk ihmali ve istismarı farkındalık ölçeği toplam puanı ile demokratik tutum alt ölçek puanı arasında pozitif yönde .001 düzeyinde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Onun yanında çocuk istismarı ve ihmali farkındalık toplam puanı ile baskıcı otoriter tutum ve aşırı hoşgörülü tutum alt ölçek puanları arasında negatif yönde .001 düzeyinde anlamlı olup baskıcı otoriter tutum ile orta düzeyde, aşırı hoşgörülü tutum ile düşük düzeyde korelasyon bulunmaktadır (Tablo 2).

Tablo 3: Anne baba çocuk yetiştirme tutumları toplam puanı ile ebeveynlerin çocuk ihmali ve istismarı farkındalık alt boyutları arası ilişkiler

	Tutum Toplam	Genel Bilgi	Fiziksel İstismar	Duygusal İstismar	Cinsel İstismar	İhmal
Tutum Toplam	1					
Genel Bilgi	-,187*	1				
Fiziksel İstismar	-,132	,254**	1			
Duygusal İstismar	-,129	,574**	,383**	1		
Cinsel İstismar	-,018	,440**	,393**	,527**	1	
İhmal	-,111	,349**	,429**	,601**	538**	1

*<.05, **<.001

Anne baba çocuk yetiştirme tutumları ölçeği toplam puanı ile genel bilgi farkındalık alt puanı arasında negatif yönde .05 düzeyinde düşük düzeyde anlamlı ilişki vardır. Çocuk istismarı ve ihmali farkındalık ölçeği diğer alt boyutları ile tutum toplam puanı arasında

anlamli korelasyonel bir iliski bulunamamistir. Çocuk istismari ve ihmali farkındalik ölçeği alt boyutlar arasında pozitif yönde .001 düzeyinde orta düzeyde anlamli iliski vardır (Tablo 3).

Tablo 4: Anne baba çocuk yetiştirme tutumları toplam puanı ile çocuk istismarı ve ihmali farkındalık toplam puanı

	Tutum Toplam	Farkındalık Toplam
Tutum Toplam	1	,157*
Farkındalık Toplam	-,157*	1

*<.05, **<.001

Anne baba çocuk yetiştirme tutumları toplam puanı ile ebeveynlerin çocuk ihmali ve istismarı farkındalık toplam puanı arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamli bir iliski bulunmuştur (Tablo 4).

TARTIŞMA

Bu araştırmada ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri ile çocuk yetiştirirken benimsedikleri anne-baba tutumları arasındaki iliski incelenmiştir. Araştırmaya İstanbul ilinde iki okul öncesi kurumunda eğitim gören 3-6 (36-72 ay) yaşında çocuğu olan ebeveynlerden; araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 204 kişi dahil edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırmamıza katılan ebeveynlerin demokratik tutum sergileme oranları arttıkça fiziksel istismar, duygusal istismar ve ihmale yönelik farkındalıkları da artmakta olduğunu, baskıcı tutum ve aşırı hoşgörülü tutum sergileme oranları arttıkça da fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismara ilişkin farkındalık düzeylerinin azalmakta olduğu görülmektedir. Yani ebeveynler demokratik tutumu benimsedikçe, çocuk istismarı ve ihmaline karşı daha farkında olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri arttıkça, demokratik tutum puanları da artmıştır. Aynı zamanda çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri arttıkça baskıcı otoriter tutum ve aşırı hoşgörülü tutum puanları azalmaktadır. Böylece olumlu ebeveynlik becerilerinin çocuk istismarı ve ihmali azaltan bir olgu olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir. Knerr, Gardner ve Cluver'in (2013) yaptığı bir araştırmada da

benzer şekilde, olumlu ebeveynlik becerisi olan ailelerin çocuklarına fiziksel istismarda bulunmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada baskıcı tutumu benimseyen ebeveynlerin çocuk istismarına yönelik farkındalıklarının az olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Ebeveynler çocuklarına karşı ne kadar katı ve baskıcı olurlarsa, istismara eğilim gösterme düzeyleri de o kadar artmaktadır. Baskak'ın (2023) yaptığı bir çalışmada, çocuğa karşı sergilenen olumsuz tutumların duygusal istismara sebep olduğu sonucu çıkarılmıştır.

Yapılan araştırma doğrultusunda aşırı hoşgörülü tutumu sergileyen ailelerin, çocuklarına karşı sınır koymayı başaramadıkları için çocuk istismarına yönelik farkındalık düzeylerinin daha az olduğu görülmektedir. Çocuk istismarı ve ihmali konularında bilinçli olan ebeveynler çocuklarının sağlıklı gelişimine katkı sağlarken bilinçsiz ebeveynler çocuklarının gelişimlerine olumsuz yönde etki etmektedir. Akgün ve Çetin'in (2020) 4-6 yaş arası çocuğu olan ebeveyn tutumlarının ve istismar farkındalıklarının belirlenmesi üzerine yapmış olduğu bir çalışmada da benzer şekilde baskıcı tutumu benimseyen ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalıklarının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır fakat aşırı hoşgörülü tutum ve demokratik tutumda anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Aynı zamanda Bilgin'in (2019) yaptığı bir çalışmada, cinsel istismar mağduru olan çocukların ebeveynlerinin destekleyici, demokratik tutumun yanı sıra olumsuz tutum sergilediği görülmektedir.

SONUÇ

Bu araştırma; 2021 yılında, İstanbul ilinin Kağıthane ve Küçükçekmece ilçelerinden seçilen iki okul öncesi kurumunda eğitim görmüş 36-72 aylık çocuğa sahip 204 ebeveyninden alınan verilerle sınırlıdır. Araştırma; "Anne-Baba Tutum Ölçeği", "Ebeveynlerin Çocuk İhmali ve İstismarı Farkındalık Ölçeği"nden elde edilen veriler ile sınırlıdır. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarına ebeveynlerin cevapladıkları yanıtlarla sınırlıdır. Çalışma değerlendirildiğinde; anne babalara, anne baba adaylarına, evlenme aşamasındaki gençlere, lise ve üniversite öğrencilerine çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarına katılması için olanakların verilmesi ve anne-baba destek programlarının önemi konusundaki farkındalığın artırılması ile ilgili projelerin başlatılması önerilmektedir. Aynı zamanda çocuğun bulunduğu kurumlarda çalışmakta olan personellere çocuk istismarı ve ihmali hakkında eğitimlerin çalıştıkları kurum tarafından verilmesi, çocuk istismarı ve ihmali

yönelik farkındalığın artırılması adına sivil toplum kuruluşlarının, belediyelerin, merkezi ve yerel yönetimin, üniversitelerin desteği alınarak bu eğitimlerin sağlanmasının çocuklarımızı korumaya yönelik yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Günümüzde çocuk istismarı ve ihmali konuları çok fazla gündemde olup, oldukça önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ebeveynlerin bu konu hakkında bilinçlendirilmesi çocukları istismar ve ihmali olgularından korumak için oldukça öneme sahiptir. Bu çalışma kapsamında 3-6 yaş arası çocuğa sahip olan ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalıkları ile çocuk yetiştirirken benimsedikleri anne baba tutumları arasındaki ilişki incelendiğinde, ebeveynlerin demokratik tutum sergileme oranları arttıkça fiziksel istismar, duygusal istismar ve ihmale yönelik farkındalıkları da artmaktadır. Baskıcı tutumu benimseyen ebeveynler fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismara ilişkin farkındalık düzeyi azalmaktadır. Aşırı hoşgörülü tutumu benimseyen ebeveynlerde fiziksel istismar, duygusal istismar ve ihmale yönelik farkındalık düzeyi azalmaktadır. Ayrıca ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri arttıkça, demokratik tutumu benimseme oranları da artmaktadır. Ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik farkındalık düzeyleri arttıkça baskıcı otoriter tutum ve aşırı hoşgörülü tutumu benimseme oranları düşmektedir.

KAYNAKÇA

- Adana, F. ve Kutlu, Y. (2010). Anne-baba tutumlarının adolesanların kendilik kavramı üzerine etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 18-23.
- Afat, N. (2013). Çocuklarda üstün zekanın yordayıcı olarak ebeveyn tutumları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 155-168.
- Akgün, R. ve Çetin, H. (2020). 4-6 yaş arası çocuğu olan ebeveyn tutumlarının ve istismar farkındalıklarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (5), 42-61.
- Aktay, M. (2020). İstismar ve ihmalin çocuk üzerindeki etkileri ve tedavisi. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, 1 (2), 169-184.

- Arslan, H. ve Öğretir Özçelik, A. (2020). 3-5 yaş arası çocukların anne tutumlarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (38), 18-30.
- Aydoğdu, F. ve Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 569-585.
- Ayhan, H., Dodurgalı, A., Köknel, Ö., Yavuzer, H., Kulaksızoğlu A., Ekşi, H. (2010). Çocuk ve ergen eğitiminde anne baba tutumları. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Bahadır, V. (2018). Kocaeli üniversitesi tıp fakültesi uzmanlık öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali hakkında bilgi, tutum ve farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi ile eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. Yayınlanmamış uzmanlık tezi. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Kocaeli.
- Baskak, İ. (2023). Çocuğa yönelik duygusal istismar. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 61-72.
- Baumrind, D. (1968). Authoritarian v.s. authoritative parental control. *Adolescence*, 3 (11), 255-272.
- Bilecik, S. (2017). Anne baba tutumlarının bireylerin din algısına etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 15 (33), 7-38.
- Bilgin, Ö. (2019). Çocuk cinsel istismarında ebeveyn tutumu: bir vaka sunumu. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 1-17.
- Cüceloğlu, D. (2015). İnsan insana (51. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çitil Canbay, F. (2018). Sarsılmış bebek sendromunun yönetimi. *Klinik Tıp Pediatri Dergisi*, 10 (5), 1-5.
- Demir, H. (2013). Edirne ili aile sağlığı merkezlerinde görevli hekimlerin çocuk istismarı ve ihmali hakkında bilgi, farkındalık ve tutumlarının belirlenmesi. Yayınlanmamış uzmanlık tezi. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Edirne.
- Dereobalı, N., Karadağ, S., Sönmez, S. (2013). Okulöncesi eğitim öğretmenlerinin çocuk istismarı ihmali şiddet ve eğitimcilerin rolü konusundaki görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 14 (1), 50-66.

- Dinleyici, M. ve Dağlı, F. (2016). Duygusal ihmal, istismar ve çocuk hekiminin rolü. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 38 (2), 18-27.
- Duman, M., Yılmaz, H.L. ve Karaböcüoğlu, M. (2012). Çocuk acil tıp: kapsamlı ve kolay yaklaşım (1. baskı). İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi.
- Erol, D. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin çocuklardaki fiziksel istismar belirtilerine ilişkin farkındalıkları. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Geçkil, E. (2017). Çocuklarda fiziksel istismar ve hemşirelik yaklaşımı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 129-139.
- Gökçe İmren, S., Ayaz, A.B., Yusufoglu, C., Rodopman Arman, A. (2013). Cinsel istismara uğrayan çocuk ve ergenlerde klinik özellikler ve intihar girişimi ile ilişkili risk etmenleri. *Marmara Medical Journal*, 26 (1), 11-6.
- Hergüner, S. (2011). Çocuk hakları açısından çocuk ihmali ve istismarı el kitabı (1. baskı). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Kaya, A., Bozaslan, H., Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 208-225.
- Kılıç, S. (2013). Örneklemeye yöntemleri. *Journal Of Mood Disorders*, 3 (1), 44-46.
- Knerr, W., Gardner, F. & Cluver, L. (2013). Improving positive parenting skills and reducing harsh and abusive parenting in low- and middle-income countries: a systematic review. *Prev Sci* **14**, 352–363.
- Koçmarlar, H. ve Akbağ, M. (2018). Ergenlerin anne baba ve öğretmenlerinden algıladıkları duygusal istismarın öz-yeterlikleri üzerindeki yordayıcı etkisi üzerine bir inceleme. *OPUS Ulusal Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (15), 1323-1360.
- Kulaksızoğlu, A. (2015). Ergenlik psikolojisi (19. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Mutlu Onuk, M. ve Tekin, U. (2018). İlköğretim 10-13 yaş öğrencilerinin sosyal becerilerinin anne-baba tutumları açısından incelenmesi: Eyüp ilçesi örneği. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 13 (52), 17-32.

- Özyürek, A. (2017). Okul öncesi çocuğa sahip anne-babalara yönelik “çocuk yetiştirmeye ilişkin anne-baba görüşleri ölçeği” ve “anne-baba tutum ölçeği” geliştirme çalışması. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2 (1), 26-38.
- Polat, O. (2007). Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı (1. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Steede, K. (2007). Anne babaların en çok yaptıkları 10 hata. (Çev. Rahime, D) İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Şahin, F. (2002). Çocuk ihmal: tanı ve tedavide hekimler için ipuçları. *Klinik Pediatri Dergisi*, 1(3), 103-106.
- Tıralı, R., Oğuz, Y., Soydan, S. (2015). Çocuk istismarı ve ihmalinin oral bulguları. *Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*, 9, 154-157.
- Turhan, E., Sangün, Ö., İnandı, T. (2006). Birinci basamakta çocuk istismarı ve önlenmesi. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, 15 (9), 153-157.
- Tümer, P., Odabaşı, D., Özdemir, D., Mutlu, Y., Kaynak, D. (2016). Çocuk istismarı'nın ağır bir türü: bakım verenin yapay bozukluğu'na (munchausen by proxy sendromu) hukuki ve tıbbi bakış. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 0 (6), 581-608.
- Uğurlu, Z. ve Gülsek, İ. A. (2014). Çocuk hakları ve hukuku bağlamda çocuğun ihmal ve istismardan korunması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 1-24.
- Ünal, F. (2008). Ailede çocuk istismarı ve ihmali. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*; 1, 9-18.
- Ünal, H. ve Boz, M. (2020). Development of child neglect and abuse awareness scale for parents and its relationship with various variables. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 13 (1), 21-34.
- Unicef, (2010). Türkiye’de çocuk istismarı ve aile içi şiddet araştırması. (2010). Erişim: <https://www.unicef.org/turkey/raporlar/t%C3%BCrkiyede-%C3%A7ocuk-istismari-ve-aile-i%C3%A7i-%C5%9Fiddet-ara%C5%9Ftirmasi-%C3%B6zet-raporu-2010> (05.05.2021)
- Webb, J. ve Musello, C. (2014). Çocukta ihmalin izi: boşluk hissi (12. baskı). (Çev: Gülsün, A). İstanbul: Sola Unitas Yayınları.

Yavuzer, H. (2005). Ana baba çocuk (18. baki). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2018). Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu (20. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldırım, I. (2019). Ebeveynlerin çocuk istismarı ve ihmaline yönelik bilgi, tutum ve farkındalık düzeyleri. Yayınlanmış tıpta uzmanlık tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Eskişehir.

Yolcu, H. (2011). İstismara uğramış çocuğa eğitim ortamında yaklaşım: rehber öğretmenin rolü. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 7 (25), 62-92.

Yörükoğlu, A. (2007). Değişen toplumda aile ve çocuk (7. baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.

Zeytinoğlu, S. (2001). Çalışan çocukların istismarı ve ihmali. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: It has been proven by research that the negative effects that occur in neglected and abused children are not only momentary or temporary, but continue throughout their lives. In particular, parents' knowledge of these issues plays an important role in firstly protecting their children from these situations and then recognizing and protecting the children around them who are exposed to neglect and abuse. The sooner neglect and abuse are noticed, the sooner the negative effects can be minimized (Dinücü & Dağlı, 2016). There are some attitudes that parents adopt when raising children. The effects of these attitudes on children continue in their adult lives (Aydoğdu & Dilekmen, 2016). Parental attitudes are basically classified as follows; oppressive and authoritarian attitude, over-tolerant attitude, liberal attitude, democratic attitude, inconsistent attitude, indifferent attitude, perfectionist attitude (Kaya, Bozaslan & Genç, 2012). The cases of abuse and neglect experienced in childhood can negatively affect the whole life of the individual. Considering these reasons; It is very important for parents and caregivers to be aware of abuse and neglect. Parents and caregivers need to know which behaviors fall under the scope of abuse and neglect, and how their children are affected by parental attitudes. Because parents can abuse and neglect their children with the attitudes they adopt while raising children, consciously or unconsciously (Akgün & Çetin, 2020).

Method: The universe of the research; It consists of parents of children aged 3-6, educated in two kindergartens selected from the province of Istanbul. The sample of the study, which was selected by using convenience sampling, one of the purposive sampling methods; It consists of the parents of children aged 3-6, who were educated in two pre-school institutions selected in Kağıthane and Küçükçekmece districts, who voluntarily agreed to participate in the research. The population size is approximately 400 people, with 95% confidence and 5% margin of error. In the study, the Parents' Child-rearing Attitudes Scale (APTS) and the Parent's Child Neglect and Abuse Awareness Scale (ECIPÖ) were used. Necessary permissions were obtained from the names who developed the scales for their use within the scope of the research. The study was conducted with the approval of Üsküdar University Non-Interventional Research Ethics Committee.

Results: As parents' democratic attitudes increase, their awareness of physical abuse, emotional abuse and neglect also increases. Parents who adopt an oppressive attitude decrease their awareness of physical abuse, emotional abuse and sexual abuse. The level of awareness of physical abuse, emotional abuse and neglect decreases in parents who adopt an over-tolerant attitude. In addition, as parents' awareness of child abuse and neglect increases, their rate of adopting a democratic attitude increases. As parents' awareness of child abuse and neglect increases, the rate of adopting oppressive, authoritarian and overly tolerant attitudes decreases.

Discussion & Conclusion: In line with the results found; We can say that the awareness of parents about child abuse and neglect is effective on the attitudes they adopt while raising children. While parents who are conscious of child abuse and neglect contribute to the healthy development of their children, unconscious parents unfortunately affect the development of their children negatively. In a study conducted by Akgün and Çetin (2020) on the determination of parental attitudes and awareness of abuse with children aged 4-6, it was concluded that the awareness of parents who adopt an oppressive attitude towards child abuse and neglect decreases, but there is no significant difference in over-tolerant and democratic attitudes. no relationship was found. In a study conducted by Akgün and Çetin (2020), it was concluded that the awareness of parents who adopt an oppressive attitude towards child abuse and neglect decreased. Based on these results; initiating projects related to raising awareness about the importance of parent support programs, providing trainings on child abuse and neglect to the personnel working in the institutions where the child is present, by the institution where they work, it is thought that providing these trainings with the support of non-governmental organizations, municipalities, central and local governments and universities in order to raise awareness about child abuse and neglect may be beneficial to protect our children.